

UPPER - onderzoek en onderwijs in de farmaceutische praktijk

Cursus 'De kunst van goede feedback'

Tijdens de tweede dag van de training 'De kunst van goede feedback' voor coschapbegeleiders in de apotheek op 2 februari jl. bespraken docenten Daphne Louwerier en Ellen Koster met de deelnemers verschillende casussen na. Een leerzame ochtend met veel ruimte voor tips en tops!

Naast het oefenen met feedback geven gingen zij ook na hoe vaak we zelf nu eigenlijk om feedback vragen en waarom we dat juist wel of niet doen.

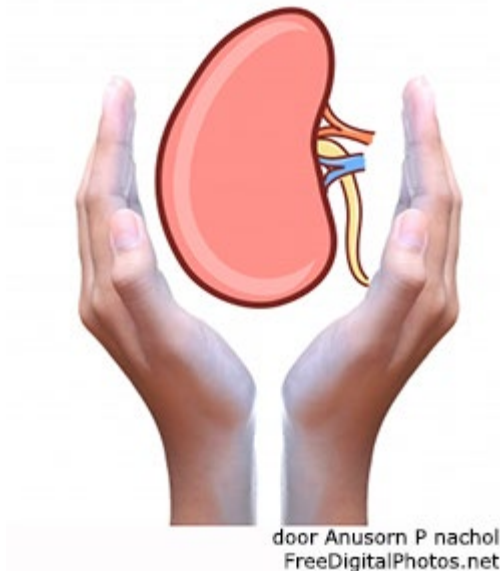

De volledige cursus bestaat uit twee e-learning modules waarin de theorie rondom feedback uiteengezet wordt en twee face-to-face-bijeenkomsten. Tijdens deze bijeenkomsten wordt aan de hand van rollenspellen geoefend en komen eigen ervaringen uit de praktijk aan bod.

Als coschapbegeleider bij de opleiding Farmacie (UU) de cursus nog niet gevolgd? U ontvangt een uitnodiging per mail zodra de nieuwe data voor dit jaar bekend zijn.

CONTACT

Terugblik UPPER-symposium over geneesmiddelgebruik bij verminderde nierfunctie

Op woensdagochtend 12 januari vond het online symposium "*Veilig geneesmiddelgebruik bij verminderde nierfunctie*" plaats. Ongeveer 70 apothekers hebben aan het symposium deelgenomen.

Er waren vijf gastsprekers aanwezig. Centraal op de dag stonden de *sick days*, periodes waarbij een patiënt last heeft van koorts, braken, diarree of extreme hitte. Hoe ga je als zorgverlener om met medicatie van patiënten tijdens deze situaties? Wat geef je de patiënten voor advies?

Een eye-opener van het symposium was: na een aantal dagen afwachten tijdens sick days kan een patiënt met verminderde nierfunctie al uitgedroogd raken en als

gevolg daarvan in het ziekenhuis belanden. Het is noodzakelijk om als zorgverlener alert te zijn, en op tijd te handelen door bijvoorbeeld een diureticum of ACE-remmer tijdelijk te staken. Korte lijnen tussen apotheker en arts helpen hierbij.

Als afsluiting van de ochtend vonden er in kleine groepen casuïstiekbeprekingen plaats, die plenair werden nabesproken. De casusbesprekingen werden als leerzame sessies ervaren, waarbij het delen van ervaringen uit de praktijk voorop stond.

We kijken terug op een geslaagde ochtend en hopen u weer te zien bij een volgend UPPER-symposium.

Klinisch redeneren

Wat houdt het in en hoe doen apothekers dat?

Klinisch redeneren wordt gezien als een kerncompetentie van de apotheker. Door de toename van patiëntgerichte farmaceutische zorg is het belang van klinisch redeneren vergroot. Het is echter nog onduidelijk wat dit voor apothekers inhoudt en hoe zij dit doen. Met ons literatuuronderzoek is beoogd het klinisch redeneren zoals gebruikt door apothekers te verhelderen.

Op basis van de literatuur zien wij klinisch redeneren als een complex, context-afhankelijk denkproces, waarbij apothekers kennis en ervaring toepassen en integreren om alle beschikbare patiëntgegevens te interpreteren om zodoende tot een klinisch besluit te komen. In deze stap van de besluitvorming formuleert de apotheker een set aan opties, toegespitst op de betreffende patiënt en diens doelen. Vervolgens weegt de apotheker de baten en risico's van de verschillende opties af en komt bij voorkeur door gezamenlijke besluitvorming tot een klinisch besluit.

Apothekers zouden volgens de literatuur bij het klinisch redeneren tijdens het beoordelen van de geschiktheid van medicatie vaak analytische denkpatronen gebruiken. Bij het klinisch redeneren in de context van het vormen van een diagnose en het bepalen van een therapie, bijvoorbeeld rondom zelfzorg, werd duaal denken gerapporteerd (combinatie van intuïtieve en analytische denkpatronen) of ontbrak er een duidelijk denkpatroon.

Intuïtief denken

- ✓ Snel
- ✓ Efficiënt
- ✓ Intuïtief
- ✓ Patroonherkenning

Analytisch denken

- ✓ Langzaam
- ✓ Kost moeite
- ✓ Rationeel
- ✓ Structureel

De heterogene terminologie en het beperkt aantal studies (n=13) maakt het verhelderen van het concept voor apothekers lastig. Op dit moment interviewen wij apothekers om het concept en denkproces nader te verhelderen. Met deze informatie wordt in de laatste fase van het project onderwijs voor apothekers en studenten ontwikkeld voor klinisch redeneren in diagnostische en therapeutische context.

Onderzoeksteam: Josephine Mertens-Stutterheim (LUMC), Ellen Koster (UU), Vera Deneer (UU), Marcel Bouvy (UU) en Teun van Gelder (LUMC)

AMP patiëntenpanel

Ervaringen met behandeling eczeem

Onlangs heeft UPPER een online vragenlijst uitgezet binnen het [AMP](#) patiëntenpanel (zie ook [eerdere nieuwsbrief](#)), om te inventariseren hoe mensen met eczeem de behandeling en begeleiding van zorgverleners ervaren.

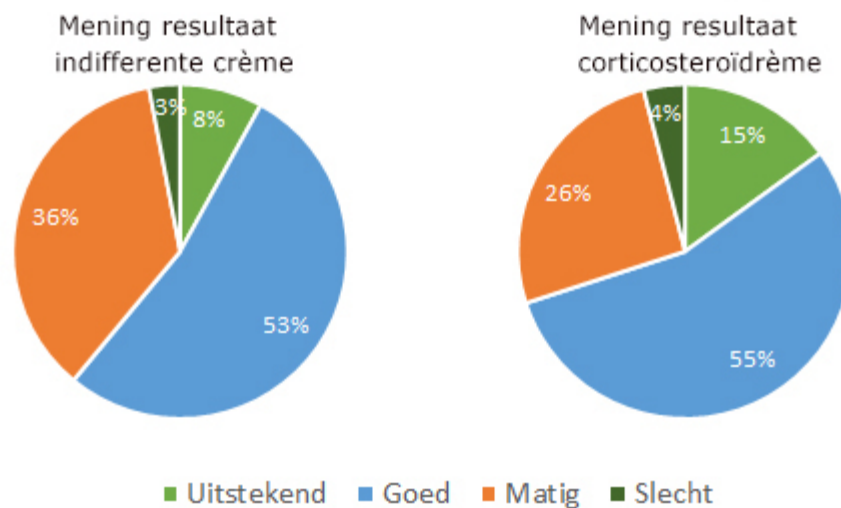
Bij 1467 (27%) van de 5437 respondenten uit het panel is ooit de diagnose eczeem gesteld door een arts. De deelnemers die in de afgelopen 12 maanden eczeemklachten hadden (935; 64%), gebruiken vooral indifferente middelen om de huid

soepel te houden (77%). Daarnaast wordt rekening gehouden met het eczeem in het dagelijks leven. Deelnemers noemden het niet te vaak of te lang (39%) en niet te warm (25%) douchen/badderen, gebruik van neutrale (31%) en weinig (30%) zeep/shampoo, en het dragen van kleding die de huid niet irriteert (16%). Mensen hebben het vaakst informatie gekregen van zorgverleners over de verzorging van de huid (38%), waar zij op moeten letten bij het gebruik van crèmes (34%) en het gebruik van vingertop-eenheden (24%) voor het aanbrengen van de crème. Bijna de helft (44%) geeft aan van alle zorgverleners dezelfde informatie gekregen te hebben over de behandeling met crèmes en zalven, maar daarnaast

heeft een kwart helemaal geen informatie gekregen en nog een kwart weet niet meer of de informatie eenduidig was. Voor 7% (98 deelnemers) was de informatie soms tegenstrijdig of verschillend (bijvoorbeeld tussen dermatoloog en huisarts, of huisarts en apotheek). Een derde van de deelnemers met eczeem zou behoefte hebben aan aanvullende informatie over de behandeling.

Van de mensen met eczeemklachten gebruikte 73% in de afgelopen 12 maanden een corticosteroidcrème en 63% een indifferente crème. De corticosteroidcrème werd door 26% (bijna) dagelijks gebruikt en door 60% alleen bij klachten. De indifferente crème werd door de helft (bijna) dagelijks gebruikt, door een derde alleen bij klachten. In de figuren hieronder staat de mening van de deelnemers over het resultaat van de behandeling met deze crèmes weergegeven.

De resultaten worden nog verder uitgewerkt en gebruikt als input voor (interventie-)onderzoek om informatievoorziening aan patiënten met eczeem te verbeteren.

Recente publicaties

(links alleen toegankelijk voor abonnees)

- *Kinderen met eczeem verdienen betere behandeling.* Ellen Koster, Suzanne Pasmans, Kees de Kock en Tjalling de Vries. NED TIJDSCHR GENEESKD. 2022;166:D6442
  - *Valpreventieservice blijkt nuttig, maar is tijdrovend.* Marle Gemmeke, Ellen Koster, Nathalie van der Velde, Katja Taxis en Marcel Bouvy. PW6 11-02-2022
  - *Patiënten tevreden over contact apotheek tijdens coronacrisis.* Ellen Koster, Daphne Philbert, Hetty Prins, Kees van Amerongen en Marcel Bouvy. PW1en2 14-01-2022
  - *Proactieve voorlichting bij ibuprofen kan beter.* Daphne Philbert, Ellen Koster en Marcel Bouvy. PW50 17-12-2021
-

Agenda

31 maart 2022

ZonMw-congres Goed Gebruik Geneesmiddelen in 1931 Congrescentrum, 's-Hertogenbosch. Met als thema *10 jaar op weg!*
U kunt zich nu aanmelden op de website.

19 mei 2022

PRISMA-symposium in de Eenhoorn, Amersfoort.
Het thema van het symposium is *Real world Evidence*.
Dien vóór 13 maart uw publicatie in voor de PRISMA-publicatieprijs 2021 (zie website).
Abstracts kunnen nu worden ingediend (tot 4 april) en aanmelden voor het symposium en de parallelsessies kan vanaf 11 april.

25 mei 2022

Promotie (10:15) Marle Gemmeke, Academiegebouw Utrecht.
Proefschrift: *The role of the community pharmacist in fall prevention: the ups and downs of implementation*

16 juni 2022

TAPTOE-symposium (hybride) in Utrecht (18:00-21:00) met als titel *Het opiaatprobleem in Nederland in kaart gebracht*.
Tijdens dit symposium zullen de eerste bevindingen van het TAPTOE consortium dat in 2019 is gestart worden gepresenteerd. Nadere informatie over aanmelding volgt.

4-5 juli 2022

FIP Pharmacy Practice Research summer meeting for PhD students, postdoctoral fellows and supervisors in Utrecht.
Georganiseerd door de FIP Pharmacy Practice Special Interest Group in samenwerking met de Universiteit Utrecht en de Hogeschool Utrecht.
Aanmelden en indienen van abstracts kan vanaf begin maart - zie daarvoor de website.

Over deze nieuwsbrief

U ontvangt deze nieuwsbrief omdat u een relatie bent van UPPER en/of eerder de UPPER-Actueel van ons heeft ontvangen.
U kunt zich afmelden via de knop hieronder.

For non-Dutch speakers:
You can unsubscribe from this newsletter by using the 'Afmelden' button below.

[Afmelden](#)
[Aanmelden](#)

Contact

UPPER, Departement
Farmaceutische Wetenschappen
Universiteitsweg 99
3584 CG Utrecht

Eindredactie: Daphne Philbert

[Stuur ons een e-mail](mailto:www.uu.nl/upper)
www.uu.nl/upper

[Privacyverklaring](#)

